

Jedne subote u avgustu izlaziš iz kuće u teniskoj opremi, zajedno sa ženom. Nasred dvorišta skrećeš joj pažnju da si zaboravio reket. Vraćaš se po njega, ali umesto da se uputiš prema ormaru u predsoblju gde ga inače držiš, silaziš u podrum. Tvoja žena to ne primećuje, ostala je napolju, vreme je fino, iskoristiće sunce. Nekoliko trenutaka kasnije čuje pucanj. Utrčava u kuću, doziva te, primećuje da su vrata stepeništa koje vodi ka podrumu otvorena, silazi i tamo te zatiče.

Ispalio si sebi metak u glavu iz puške koju si prethodno brižljivo pripremio. Na stolu si ostavio otvoren strip. Žena se u naletu emocije naslanja na sto, knjiga se zatvara pre nego što ona shvata da je to bila tvoja oproštajna poruka.

Nikada nisam otišao u tu kuću. Ali poznajem njeno dvorište, prizemlje i podrum. Stotinu puta sam zamislilo tu scenu, uvek unutar istog dekora koji sam zamislilo kad sam čuo da si se ubio. Ta kuća gleda na ulicu, ima krov i zadnju fasadu. Ali ništa od toga stvarno ne postoji. Tu je dvorište u koje izlaziš na sunce poslednji put i gde te čeka žena. Tu je fasada prema kojoj ona potrči pošto čuje pucanj. Tu je predsoblje u kojem držiš reket, tu su podrumski vrata i stepenište. Konačno, tu je i podrum u kojem leži tvoje telo. Netaknuto je. Tvoja lobanja nije eksplodirala kao što su mi ispričali. Ličiš na mladog tenisera koji se posle meča odmara na travnjaku. Izgledaš kao da si zaspao. Imaš dvadeset pet godina. Sada si u smrt upućeniji nego ja.

Tvoja žena ispušta krik. U blizini nema nikog osim tebe, niko je ne može čuti. Vas dvoje ste sami u kući. U suzama, baca se na tebe i pesnicama te bije po grudima, od ljubavi i besa. Uzima te u naručje i obraća ti se. Jeca i obrušava se na tebe. Ruke joj klize po hladnom, vlažnom patosu podruma. Prstima grebe po zemlji.

Petnaest minuta ostaje tu i oseća kako ti se telo hladi. Telefon je trgne iz obamrlosti. Ona nalazi snage da ustane. Na telefonu je osoba s kojom je trebalo da igrate tenis. „Halo, šta se dešava? Čekam vas.“ „On je mrtav. Mrtav“, odgovara žena.

Tu se scena prekida. Ko je sklonio telo? Vatrogasci? Policija? Da li je forenzičar obavio autopsiju budući da se ubistvo može prurušiti u samoubistvo? Je li bilo istrage? Ko je doneo odluku da je to samoubistvo, a ne zločin? Jesu li ispitivali tvoju ženu? Jesu li bili delikantni ili sumnjičavi kad su joj se obraćali? Da li je pored toga što je propatila zbog tvoje smrti morala da pati i zbog toga što je osumnjičena?

Otada nisam video tvoju ženu, slabo sam je poznao. Sreo sam je četiri-pet puta. Kad ste se vas dvoje uzeli, nas dvojica smo prestali da se viđamo. Sada opet vidim njen lik. U poslednjih dvadeset godina nije se izmenio. Zapamtio sam je onakvu kakva je bila kad sam je poslednji put video. Pamćenje zamrzne sećanja poput fotografija.

U životu si promenio tri kuće. Kad ti je majka bila trudna s tobom, tvoji roditelji su živeli u malom stanu. Tvoj otac nije hteo da mu deca rastu u tesnoj kući. Govorio je „moja deca“ i dok nije imao nijedno dete. S tvojom majkom obišao je delimično srušen zamak,

vlasništvo jednog penzionisanog pukovnika Legije stranaca koji se tu nikad nije uselio zbog radova koje je trebalo preduzeti da bi to mesto postalo prostor za život. Tvoj otac, direktor firme za obavljanje javnih radova, nije bio obeshrabren razmerama renoviranja. Park se dopao tvojoj majci. Uselili su se u aprilu. Ti si se rodio na jednoj klinici o Božiću. Kućna pomoćnica je u zamku u svakom trenutku ložila tri vatre: u kuhinji, dnevnoj sobi i u spavaćoj sobi tvojih roditelja, gde si spavao tokom prve dve godine života. Rodio ti se i brat, a radovi nisu odmicali. Živeo si u luksuznoj prekarnosti još tri godine, sve dok ti se nije rodila sestra. U trenutku kad su tvoji roditelji rešili da potraže udobnije mesto, tvoj otac je saopštio majci da je ostavlja. Ona je našla kuću koja je bila manja i neuglednija od zamka, ali toplija i prijatnija. Tamo ti se nalazila druga spavaća soba i u njoj si živeo sve dok nisi, u dvadeset prvoj godini, počeo da živiš sa ženom. U toj maloj kući nalazila se tvoja treća spavaća soba. Ta ti je bila poslednja.

Kad sam te prvi put video, bio si u spavaćoj sobi. Imao si sedamnaest godina. Živeo si u majčinoj kući, na prvom spratu, između soba brata i sestre. Odatle si retko izlazio. Vrata su bila zaključana čak i kad si bio unutra. Brat i sestra se ne sećaju da su u sobu ikada

ušli. Ako su imali nešto da ti kažu, govorili su kroz vrata. Niko nije dolazio da čisti, to si obavljao sam. Ne znam zašto si meni otvorio vrata kad sam puka-cao. Nisi pitao ko je. Kako si znao da sam ja? Možda me je odao pristup ili način na koji je škripao pod? Prozorski kapci bili su zatvoreni. Soba je bila obasjana blagim crvenim svetlom. Slušao si King Crimson, *I Talk to the Wind* i pušio. Soba je ličila na noćni klub. Napolju je bilo sunčano.

Tvoja žena se naknadno setila da je, pre nego što je pao sa stola, strip koji si ostavio bio otvoren. Tvoj otac je kupio na desetine primeraka tog stripa koje je podelio svima. Napamet je naučio i tekst i slike iz te knjige koja uopšte nije bila po njegovom ukusu, ali s kojom se naposljetku potpuno poistovetio. Tražio je stranicu i rečenicu koju si izabrao. Dosije o svojim razmišljanjima čuva u fascikli koja mu je uvek na stolu, na kojoj piše: „Hipoteze o samoubistvu“. Ako otvoriš ormar s leve strane njegovog stola, naći ćeš deset istovetnih fascikli ispunjenih rukopisom, pod istom etiketom. Otac oblačiće iz stripa citira kao da su pro-ročanstva.

Retko si grešio jer si retko uzimao reč. Retko si uzimao reč jer si retko izlazio. A kada si izlazio, slušao si i gledao. Sada, pošto više ne govoriš, uvek ćeš biti